

СПРАВА «KIRYEV TA LIMAN ПРОТИ УКРАЇНИ»

(CASE OF KIRYEV AND LIMAN v. UKRAINE)

(Заяви № 56234/16 та № 27010/24)

Стислий виклад рішення від 28 серпня 2025 року

Справа першого заявника стосується, головним чином, відсутності у нього доступу до суду вищої інстанції у зв'язку з його звільненням з посади судді згідно з Указом Президента України від 18.01.2016. Вищий адміністративний суд України (далі – ВАСУ) 02.03.2016 відмовив у задоволенні позову заявника як необґрунтованого, встановивши, що Президент України законно здійснив свої відповідні повноваження. 04.04.2016 Верховний Суд України (далі – ВСУ) відмовив у відкритті провадження за заявою заявника від 18.03.2016 щодо постанови ВАСУ від 02.03.2016 як подану після закінчення встановленого строку та відмовив у задоволенні його клопотання про поновлення встановленого законом десятиденного строку, в якому заявник стверджував, що отримав повний текст оскаржуваної постанови лише 12.03.2016. ВСУ зазначив, що захисник заявника був присутній у засіданні 02.03.2016, під час якого були проголошені вступна та резолютивна частини оскаржуваної постанови, а тому відповідний строк почав обраховуватися з цієї дати. Стосовно другої заявниці, 16.01.2024 районний суд визнав, що вона порушила митні правила та мала бути притягнута до відповідальності. Згідно з Єдиним державним реєстром судових рішень постанова була опублікована 12.04.2024. 24.04.2024 заявниця подала апеляційну скаргу, стверджуючи, що вона отримала копію зазначеної постанови лише 16.04.2024. Остаточною постановою від 10.07.2024 Київський апеляційний суд відмовив у задоволенні апеляційної скарги заявниці як поданої після закінчення встановленого строку, та її клопотання про поновлення застосовного десятиденного строку, мотивуючи це тим, що представник заявниці був присутній на засіданні 16.01.2024. До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявники скаржилися за пунктом 1 статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на відмову у доступі до судів вищих інстанцій. У заяві № 56234/16 заявник також скаржився за статтями 6 і 8 Конвенції на своє звільнення та наведене судами обґрунтування у зв'язку з оскарженням ним цього заходу, зокрема під час відмови у задоволенні його скарг. Розглянувши скарги заявників за пунктом 1 статті 6 Конвенції, Європейський суд зазначив, що право на доступ до суду не є абсолютним і може підлягати обмеженням, які, однак, не можуть забороняти або скорочувати доступ особи у такий спосіб або такою мірою, щоб сама суть цього права була підірвана. Європейський суд нагадав, що держава має гарантувати громадянам ефективне право на доступ до судів для вирішення спору щодо їхніх прав та обов'язків цивільного характеру, а також що ризик будь-якої помилки органу державної влади має покладатися на саму державу, а помилки не повинні виправлятися за рахунок зацікавленої особи. З огляду на свою

практику з цього питання Європейський суд дійшов висновку, що у цій справі відповідні обмеження підірвали саму суть права заявників на доступ до судів вищих інстанцій та констатував порушення пункту 1 статті 6 Конвенції. Щодо інших скарг у заяві № 56234/16 Європейський суд дійшов висновку, що він уже розглянув основне юридичне питання, порушене у цій справі, і немає потреби продовжувати розгляд зазначених скарг.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. Оголошує заяву прийнятною;
2. Оголошує прийнятними скарги щодо відмови у доступі до судів вищих інстанцій та вважає, що немає потреби окремо розглядати решту скарг у заяві № 56234/16;
3. Постановляє, що ці заяви свідчать про порушення пункту 1 статті 6 Конвенції у зв'язку з відмовою у доступі до судів вищих інстанцій;
4. Постановляє, що:
 - (a) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявниці у заяві № 27010/24 суми, зазначені у таблиці в додатку, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;
 - (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти.